



# ВАРНЕНСКИ КОРЕНЯКЪ

Съ настоящия брой, ние за-  
вършваме седмата годишнина  
на в. „Варненски Кореняк“.

Издаването на единъ вест-  
никъ е съпроводено днесъ съ  
много трудности, съ които на-  
стоятелството на дружеството  
и редакционния комитетъ  
успяха да се справятъ. Издър-  
жанъ изключително отъ аба-  
наменти по 25 лв. годишно,  
вестникътъ ни благополучно за-  
върши годината. По тоя слу-  
чай ние дължимъ да изка-  
жемъ благодарностъ на всички  
ония, които ни подкрепиха въ  
започнатото трудно дѣло, би-  
ло чрезъ даване материали за  
вестника, било чрезъ заплаща-  
не абонамента. Ние сме до-  
волни, че нашия вестникъ се  
посрещна много добре, защото  
въ списването му участваха  
лица компетентни, подготовени  
и добре боравящи съ перото.  
Ние дадохме презъ течение на  
годината ценни исторически  
материали, отъ които единъ  
денъ ще се ползватъ ония, кои-  
то ще пишатъ историята на  
Варна. Ние дадохме статии  
научни, статии изъ областта  
на медицината, статии по  
нашето стопанство, за курор-  
та и пр., съ които нашия ве-  
стникъ стана разнообразенъ по  
съдържание. Ние се старахме  
да бъдемъ изразители и на

общественото мнение и въ то-  
ва направление можемъ да кон-  
статираме съ задоволство, че  
сме успели да сгрупираме около  
вестника всички, които рабо-  
тятъ и мислятъ за Варна.  
Ние изпълнихме нашия дългъ  
като граждани съ съзнанието,  
че служимъ на гр. Варна въ  
всяко отношение.

Дължимъ, обаче, заедно съ  
задоволството, което изказва-  
ме, да констатираме, че все  
още има лица, които заематъ  
добро обществено положение и  
сж съ добри материални сред-  
ства, но у които съзнанието  
за общественъ дългъ, за обще-  
ствена подкрепа, не съществува.  
Къмъ тяхъ отправяме нашия  
апелъ, да напуснатъ това без-  
различие, което ги е обзело, за  
да свикнатъ и тѣ съ матери-  
алнитъ средства, съ които  
разполагатъ, да подпомогнатъ  
ония, които работятъ за из-  
дигане на града, за неговото  
благосъстояние и за неговия на-  
предкъ. Апатията къмъ обще-  
ственото може да донесе упа-  
дъкъ и за народа ни. Тая ис-  
тина трѣбва отъ всички да се  
разбере. Покрай другитъ цели,  
които дружеството ни пресле-  
два чрезъ вестника, е и тая —  
да просвѣтаваме, да будимъ  
съзнанието у всички къмъ об-  
щественото и доброто.

Я. Варналиевъ.

## Да се опълчимъ про- тивъ невежеството!

Съществуватъ у насъ разни „дни“  
и „седмици“, напр. „седмица на  
трезвостъта“, „денъ на детето“,  
„денъ на розитъ“ и т. н. и се дър-  
жатъ редъ беседи; обаче, не съ-  
ществува нито денъ или седмица  
противъ невежеството, седмица за  
учтивостъта, особено въ града ни,  
за чистота въ хотелитъ, въ ресто-  
рантитъ, въ учрежденията: общин-  
ски, държавни, частни и пр.

Тази седмица на учтивостъта въ-  
обще трѣбва да се въведе у насъ,  
преди откриването на курорта,  
преди настъпващото лѣтвищно  
време, презъ която седмица да се  
държатъ беседи, устроени отъ ку-  
рортното бюро, върху учтивостъта  
на гражданитъ, чистота на жилища-  
та имъ, въ които ще лѣтуватъ лѣ-  
твищници, на хотелитъ, за тишината,  
за спокойствието, като обществено благо,  
противъ викане, високоговорене  
изъ улицитъ, пѣне ношно време,  
и пр. Това се налага, защото лѣ-  
твищникътъ, при напускане града  
ни, да остане доволенъ отъ добрия  
редъ въ града ни, отъ вежливостъта  
на гражданитъ и на други лица,  
съ които иде въ съприкосновение,  
въобще отъ добрия приемъ.

На само презъ лѣтвищното вре-  
ме трѣбва всички граждани да  
съблюдаютъ правилата на вежли-  
востъта, но презъ всичко време на  
жизната си, защото това показва  
доброто имъ възпитание. Всѣки-  
дневното съприкосновение на об-  
щинскитъ и държавни служители  
съ гражданитъ налага имъ повели-  
теленъ дългъ да бждатъ вежливи,  
учтиви, а не груби, къмъ тѣхъ, ка-

то извършватъ службата си добро-  
съвестно и не мудно, а това ще  
докаже, че съществува дисциплина,  
възпитание у тѣхъ.

Чужденцитъ се интересуватъ, би-  
ло отъ любопитство би-  
ло отъ научностъ да констатира-  
тъ съществуващата култура у насъ.  
Ето защо началницитъ на тѣзи  
учреждения трѣбва, по наше скро-  
мно мнение, да имъ държатъ бе-  
седи презъ седмицата на учтивостъ-  
та въобще, която седмица по не-  
обходимостъ трѣбва да се установи,  
да се въведе. Отъ събранитъ ни  
сведения отъ мѣродавенъ източ-  
никъ явствува, че съществува въ  
Парижъ, Франция, едно учреждение  
„Legue de public“, което има за  
цель да отбира, да събира всички  
оплаквания на гражданитъ противъ  
административнитъ власти, общин-  
ски и държавни учреждения, слу-  
жителитъ на които извършватъ  
действия, несобразни съ правила-  
та на учтивостъта, да брани инте-  
реситъ на данъкоплатцитъ противъ  
всякакви неумѣстни, излишни бю-  
рократически нареждания и про-  
явления. Тази лига за да запази  
традиционната учтивостъ на френеца,  
послучай всемирната изложба въ  
Парижъ разширила своята дейностъ  
и устроила „седмица на учтивостъ-  
та“ въобще, т. е. държи беседи за  
вежливостъта, за чистотата, за ти-  
шината, за спокойствието и пр. То-  
ва се върши въ люлката на свѣтов-  
ната цивилизация, а ние защо да  
не вземемъ примѣръ, като се зна-  
емъ какви сме още въ сравнение  
съ западнитъ народи. Подражание-  
то на доброто, на полезното, на  
възвишеното не е порокъ, а похвал-  
но е, защото човѣкъ се стреми  
къмъ култура, а особено гр. Варна  
трѣбва да се отличава въ това от-  
ношение. Постѣпката на г. поли-

Архим. Инокентий

## Свадата между варн. руски вице-консулъ А. А. Ольхинъ и варн. грѣцки митрополитъ Порфирий.

Писмото на Ольхинъ до цариградския патриархъ.

Презъ времето, когато се почва  
борбата ни за независима българ-  
ска Църква, руската дипломация  
имаше за задача да води една по-  
мирителна политика между бълга-  
ри и грѣци по църковния въпросъ.

Такава роля сж изпълнявали и  
рускитъ консули въ ония градове  
на бившата Турска империя, гдето  
населението е било българско и  
грѣцко. За това свидетелствуватъ  
и редъ документи отъ ония времена.  
Частно, за нашия градъ Варна, ни  
говори писмото отъ 1 октомврий  
1862 г. на новоназначения руски  
вице-консулъ въ града ни г. А. А.  
Ольхинъ, до Негово Светейшество  
Цариградския Патриархъ Йоакима,  
съ което той се оплаква, че сре-  
щалъ за помирителната си дей-  
ностъ противодействие.

Ето самото писмо:

„Ваше Светейшество,  
Всемилолюбивеши Архипастирю!

Когато заминахъ за гр. Варна да  
зема длъжността руски вице-кон-  
сулъ, азъ дойдохъ при Васъ да  
взема благословение отъ Ваше Све-  
тейшество. Вие ме благословихте  
по исканата отъ мене най-почти-  
телна молба, на работа за въ пол-  
за на православнитъ християни, а  
особено за усмиряване раздора ме-  
жду грѣци и българи, истинската  
полза на които изисква, щото тѣ  
да живѣятъ помежду си, като  
братя, а не да враждуватъ.

Като пристигнахъ тукъ, азъ обър-  
нахъ внимание главно на това, за  
да покажа, както на едната, тѣй и  
на другата страни, че само едине-  
нието може да доведе къмъ добра  
цель и, като се възползувахъ отъ  
удобенъ случай, прѣвъ имъ пока-  
захъ примѣръ.

На 30 августъ бѣше тезисмен-  
ния денъ на нашия Императоръ.

Споредъ обичая на молебна въ  
църквата, Консулството покани мѣ-  
стнитъ власти, консулитъ, първен-  
цитъ и пр. Ръководейки се отъ  
моята мисия, азъ поканихъ единъ  
грѣцки свещеникъ да участва въ  
службата, наедно съ настоятеля  
(въ руски смисълъ на думата б. а.)  
на нашия храмъ о. Архимандрита  
Филарета. Въ присѣствието на  
всички, Евангелието, презъ време  
на литургията, се чете на два ези-  
ка, сжщо така нѣкои екстении и  
възгласи се произнасяха на грѣцки  
езикъ и пѣвцитъ отговаряха сжщо  
на грѣцки.

Така сжщо азъ се обърнахъ  
къмъ тукашния Митрополитъ Пре-  
освещения Порфирий, като искахъ  
неговото съдействие въ моитъ тру-  
дове и той ми обеща. Отъ своя  
страна той се оплаква, че въ въ-  
трешността на страната мнозина  
отъ българскитъ мѣстности, не  
признаватъ властѣта му и, че въ  
Варна свѣтскитъ първенци му при-  
чиняватъ голѣма тягостъ и ме по-  
моли да му помогна съ влиянието  
си. Азъ обещахъ на владиката, че  
ще се постарая, увещавайки го са-  
мо да действава приятелски съ  
мене.

Докато всичко се ограничаваше  
съ думи, вървѣше благополучно,  
но щомъ работата дойде да се

дейския комендантъ, като издаде  
преди години заповѣдъ, да не се  
пѣе изъ улицитъ ношно време отъ  
10 часа вечеръта до 7 ч. сутринъта,  
да не се вика и да не се наруша-  
ва тишината, е първата стѣпка по  
изпълнението програмата, която  
ще се опредѣли отъ курортното  
бюро, като се има предвидъ, че  
високоговорене изъ улицитъ, и ви-  
сокиятъ смѣхъ сж противъ добрия  
тонъ въ живота. Нека и въ гр.  
Варна, както и въ други градове,  
да се уредятъ по примѣра на Па-  
рижката лига, подобна лига (кръ-  
жель), за да влѣземъ и ние въ ре-  
дотъ на културнитъ люде.

приложи на дѣло, оказа се съв-  
семъ иначе.

На вратитъ на дома на Прео-  
свещения Порфирия висѣше дѣска  
съ френски надписъ: Monsieur  
l'archeveque de Varna. Подсѣбенъ  
надписъ ми се показа неприличенъ  
за дома на православния архиерей.  
и азъ помолихъ владиката да сне-  
ме дѣската и следъ това го помо-  
лихъ да я замѣни съ друга, на ко-  
ято да бжде написана на два ези-  
ка на православната епархия. Той  
се съгласи и ние се условихме, че  
азъ ще му подаря нова дѣска. Въ  
сжщото време азъ попитахъ трѣбва  
ли той предварително да говори  
за това съ първенцитъ на градска-  
та община. Менъ ми бѣше непри-  
ятно да направя такова запитване,  
но като знаехъ Митрополита Порфи-  
рия, азъ му се изказахъ. Той отго-  
вори, че нѣма никаква необходи-  
мостъ и, че никой не смѣе да му  
запрети да има на своитъ врати  
такъвъ или другъ надписъ.

Следъ нѣколко дни дѣската бѣ-  
ше готова. Отгоре бѣше написа-  
но по грѣцки: „Митрополи-  
сътъ ту Паниеротату Митрополи-  
онъ агиосъ Варнисъ“ („Митрополия  
на Преосвещенияго Владыки Вар-  
ны“) Правейки надписитъ на два  
езика, азъ искахъ да покажа на  
българитъ, че митрополитътъ ги  
признава за сжщо такива свои че-  
да, както и грѣцитъ, а поставяйки  
славянски надписъ подъ грѣцкия,  
а не наредъ, указвахъ, че бълга-  
ритъ сж подчинени на Великата  
Църква. Всичко това азъ обяснихъ  
на Преосвещения, и той напълно  
се съгласи съ мене, даже прибави:  
„моя длъжностъ е да признавамъ  
българитъ за такива овце на мое-  
то паство, както и грѣцитъ, и да  
ги обичамъ, тѣй както и по-солѣ-  
мата частъ отъ жителитъ на е-  
пархията ми сж българи, че какво-  
то ямъ и въ каквото се обличамъ,  
всичко е отъ тѣхъ“ (К. Н.).

Като приготвихъ дѣската съ над-  
писа, предварително я показахъ на  
Преосвещения Митрополитъ и, ко-  
гато той повторно одобри всичко,  
тя биде закрепена на мѣстото, гдето  
по-рано се намираше френския  
надписъ.

Два деня висѣше тя, гражданитъ  
и селянитъ българи съ удоволствие  
гледали на дѣската съ надписа, ка-  
то се радвали, че Митрополитътъ  
не се гнѣси отъ тѣхъ, обаче, на  
третия денъ я снесли.

Когато азъ запитахъ митрополи-  
та за това, той отговори, че самъ  
съжелява за случилото се, но че  
това сж изисквали чорбаджиитъ, на  
които не имъ харесалъ славянския  
надписъ.

Съзнавамъ се предъ Ваше Светейше-  
ство, че това извинение не ме удовле-  
твори. Азъ казахъ на Преосвеще-  
ния Порфирия, че ако той веднажъ  
се изказа да се закачи дѣската, то  
трѣбваше да я закачи. Ако той по-  
рано бѣше се отказалъ, азъ не  
щѣхъ да имамъ право да съмъ не-  
доволенъ, а сега се считамъ край-  
но оскърбенъ. Азъ му казахъ, че  
щомъ отначало е поставилъ сла-  
вянски надписъ, а следъ това го  
снелъ, единствено отъ послушание  
къмъ тукашнитъ първенци, той по-  
казва непозволителна слабостъ на  
характера и явно презрение къмъ  
българитъ. Той се оплака, че въ  
много мѣста не искатъ да го при-  
знаятъ и на литургия споменаватъ  
Преосвещения Епископъ Илариона;  
оскърбявайки българитъ той самъ  
имъ дава поводъ да се отклонятъ  
отъ Великата Църква, самъ, като  
че ли се отрича отъ тѣхъ и съ това  
почти признава сегашната властъ  
на Преосвещения Илариона. Азъ  
повторихъ на владиката, че въ на-  
стоящата минута характера на  
всѣки архиерей трѣбва да бжде по  
крайностъ примиряващъ, а не раз-  
дразващъ, и тукъ му казахъ, че

като имамъ въ тоя смисълъ благословението на Ваше Светейшество, считамъ за длъжностъ да Ви известя за случилото се.

Ето съ каква несполучливостъ се ознаменува първата ми стъпка къмъ примирението, предприето съгласно Вашата благословия, и препятствието се среща именно отъ оная страна, откъдето азъ най-малко го очаквахъ. Не зная, безсилието и характерността на Преосвещения Порфирия служатъ ли му за достатъчно оправдание.

Най-покорно моля, Ваше Светейшество, да ме извините, че не съ радостно, а съ неприятно известие Ви безпокоя; сжщо, моля, да разузаете отъ самия варненски владика, какъ е била работата, и следъ това да решите, какъ Ваше Светейшество ще намърите за най-добре. Надявамъ се, че Вие нѣма да откажете да ме почтете по тоя предметъ съ Вашето уведомление.

Призовавайки върху себе си благословението на Ваше Светейшество съ най-дълбока почитъ, имамъ честъ, да бжда на Васъ, Всемилоствейший Архипастирю, Всепокоренъ слуга“.

Писмото се пази въ архивата на Варненския народенъ музей.

Adrien Redot

## Старо-монетнитъ (нумизматически) богатства на България. ОДЕСОСЪ (ВАРНА)

Варна, най-важното отъ българскитъ на Черно море пристанища, е основана къмъ 570 г. пр. Хр. отъ гръцки колонисти, произхождащи отъ Милетъ. За пръвъ път, Одесосъ се споменава въ 341 г., послучай единъ неговъ конфликтъ съ Филипа II Македонски, който го обсадилъ; но вдигналъ обсадата и сключилъ договоръ съ него. Изглежда, че отношенията на гр. Одесосъ съ Великия Александъръ били много добри, защото намираме въведена въ него четиредраховата монета на тоя царъ. Но презъ време на Лизимаха, единъ отъ Александровитъ пълководци и отпосле, Тракийски и Македонски царъ, гр. Одесосъ, въ съюзъ съ

Калатисъ, направилъ единъ безуспѣшенъ опитъ за възстание; обаче, извоювалъ свобода следъ неговата смъртъ и отъ тогава вече почнала да расте постоянно неговата важностъ. Портретътъ на Митридата IV Евпатора върху нѣкои Одесоски четиредрахми позволява да се върва, че тоя градъ взелъ участие въ Гръцкото Съглашение противъ Римлянитъ, обаче, изглежда, че Римскиятъ генералъ Лукулусъ, въ своя походъ презъ 72 г. сл. Хр., противъ Митридата, е оплячкосалъ Одесоса, защото ние намираме тамъ една серия отъ четиредрахми, датиращи отъ тая епоха. Трѣбвало би, прочее, да се приеме, че Одесосъ, като всѣки другъ гръцки Понтийски градъ — Месемврия, Калатисъ, Иститоръ и Дионисополисъ — не само билъ покоренъ отъ Римлянитъ, но и билъ даже принуденъ да помага на Генерала въ неговитъ предприятия, вследствие което се удостоилъ съ титлата „Civitas foederata“ и влѣзълъ въ състава на римската провинция „Македония“.

Римското господство било замѣнено съ онова на тракийския царъ Биребистасъ, между 60 и 48 години, презъ което време той подалъ наново въ римско владение, като въ 29 г., се засилилъ много подъ Лициниусъ Красусъ. Подъ римско владение гръцкитъ градове на Понтусъ Еуксинусъ (Чрно море) се съединили въ едно „Кинонъ тонъ Елинонъ“ (Общоелинско), състояще се отъ Месемврия, Одесосъ, Дионисополисъ, Калатисъ и Томисъ (Кюстенджа).

Ако се сжди по сѣченитъ, по онуй време, въ Одесосъ монети, трѣбвало би да се предполога, че тоя отрядъ билъ посетенъ отъ Траянъ, който основалъ съвсемъ близо до него Марцианополисъ; и отъ Гордианъ III, въ честъ на когото били отпразднувани голѣми празненства. Ако пъкъ се сжди винаги по голѣмото число и разнообразие на сѣченитъ въ тоя градъ монети, трѣбвало би да се приеме, че той въртѣлъ голѣма морска търговия и че билъ твърде богатъ и много важенъ градъ.

Изъ „La parole bulgare“.

Четете и разпространявайте в. „В. Коренякъ“.

Д-ръ П. Д. Скорчевъ

(10)

## Общъ погледъ на турския езикъ и неговото влияние върху българския народенъ говоръ.

(османски заемки)

Въпрѣки смѣтката ми да привърша въ миналия брой съ моето изложение на турскитъ ни заемки, а настоящиятъ да остане за общи размисли върху превратноститъ на нашия езикъ, какъ той се говори отъ народъ и интелигенция, какъ се учи и какъ трѣбва да се изучава въ нашитъ училища — видѣхъ се принуденъ, поради изобилието на материала, да използвавамъ миналия брой изцѣло за арабскитъ заемки, отъ които все пакъ изоставихъ една значителна частъ, а настоящия да посветя на османско-турскитъ думи, съ които нашиятъ народенъ говоръ напълно се е сродилъ презъ ония петстотинъ години на робство и безкнижие, които нашиятъ народъ *марципа* е преживѣлъ въ историята.

Може би е грѣшка че раз-тройхъ моето изложение и се помжчихъ да разчлена тоя микстумъ композитумъ, какъвто е днешниятъ турски езикъ, на три етимологически части; персийска, арабска и османска. Защото елементитъ на всички тия три езика тѣй сж преплетени и примѣсени, че въ една дадена дума имаме съставки отъ тритѣ тия езици, та по-прегледно би било да се изложатъ нашитъ турски заемки по азбученъ редъ и на всѣка по отдѣлно да се посочва произходътъ и първичното ѣ значение съ полхотни културно-исторични бе-

лежки. Но този начинъ прилѣга повече за единъ речникъ, отколкото за отдѣлни вестнични статии. На тия мисли се натъквамъ особено сега, когато ми предстои да се справя съ необозримото османско наследство, за което нийде не стои писано, че то е тѣкмо османско. Нека тукъ да припомнимъ на моитъ вече „бѣктърдисани“ читатели: ако ние само сме заели отъ турцитъ толкова много персийски и арабски думи — какъвъ гѣмжелъ ще да бждатъ тѣ въ самия тѣхенъ езикъ! И нека никой не се чуди, че дори и упоритиятъ Кемалъ Ататюркъ трѣбваше да свие ягагана си предъ безчисленитъ орди на персо-арабскитъ „чуждици“ въ турския езикъ.

Както по-рано отъ персо-арабскитъ, тѣй сега и отъ останалитъ заемки ще дамъ тука само една малка частъ и то безъ да се мъжа да правя нѣкакъвъ особенъ подборъ, какъвто тукъ едва ли е много умѣстенъ. Защото ако изхождаме отъ говора на нашия селски стопанинъ, ще намѣримъ въ него толкова много османски заемки, че отреденото ми тукъ мѣсто далечъ не ще бжде достатъчно само за тѣхъ. Сжщото ще бжде, ако се опитаме да подберемъ заемкитъ въ областта на нашето домакинство, на нашата кухня, на всѣкидневния ни животъ или пъкъ въ тази на разнитъ ни еснафи и занаяти или отъ коя да е друга областъ на нашия цѣлокупенъ български животъ.

\*\*\*

Тукъ ще дамъ, безъ нѣкакъвъ особенъ планъ, известенъ брой отъ нашитъ османски заемки.

## Кратки сведения за паракходитъ на Българското Паракходно Д-во.

Въ брой 10 на вестника дадохме сведения за инициаторитъ за учредяване на д-вото. По поводъ до-ставката на новия параходъ „Варна“ даваме сведения за паракходитъ на д-вото. На 14 XII 1892 г. е приетъ отъ Народното Събрание закона за съставяне Бълг. Паракх. Д-во, следъ което инициаторитъ сж продължили да работятъ съ усърдие и преданостъ, преодолявайки трудности и безъ огледъ на материални лични интереси. Отъ едно задължително съ дата 6 IX 1894 г. подписано отъ директора на дружеството Р. Ивановъ се вижда, че подъ личното поржчителство на Велико Христовъ и Ив. Ж. Поповъ дружеството е сключило отъ Б. Н. Банке единъ заемъ отъ 70,000 лв. зл., а отъ други писма, запазени въ архивата на Кр. Мирски се вижда какви трудности сж срещали при съставяне на д-вото, за които при другъ случай ще пишемъ. Първиятъ доставенъ параходъ „Борисъ“ е осветенъ на 29 VI 1894 г., който на 13 XI 1920 г. е билъ потопенъ отъ ударитъ на руския параходъ „Кронщатъ“. На 18 X 1894 е станало освещаването на втория параходъ „България“, който и до днесъ работи. Доставенитъ два малки парахода „София“ презъ 1904 г. и „Кирилъ“ презъ 1906 г., като станали негодни сж продадени. На 14 XI 1913 е пристигналъ въ Варн. пристанище парахода „Царъ Фердинандъ“, осветенъ на 17 XI с. г. Преди „Царъ Фердинандъ“ дружеството е имало свой параходъ „Варна“, който на 25 XII 1929 г. потъна, ударенъ отъ гръцкия параходъ „Хрисисъ“. На 2 IV 1928 г. е билъ осветенъ въ Бургазъ парахода „Бургазъ“, а на 19 V 1928 г. е станало освещаването на парахода „Евдокия“. На 8 I 1934 г. е пристигналъ параходъ „Мария Луиза“, купенъ на 11 IX 1933 г. а на 21 XII 1933 г. е купенъ пар. „Балканъ“, вписанъ въ прист. управление на 8 V 1934 г. Следъ това е купенъ парахода „Родина“, а на 20 VI т. г. се освети новата ценна придобивка пар. „Варна“ при голѣмо тържество. Като поздравяваме Бълг. Паракх. Д-во съ новата придобивка и за

А. Левовъ.

## Загина „ВАРНА“ да живѣе „ВАРНА“.

Френскиятъ възгласъ „le roi est mort, vive le roi!“ може да се приложи въ дадения случай при тържественото освещаване и кръщаване на новия пар. „Варна“: загина s/s „Варна“, да живѣе s/s „Варна“. — Въ тази минута нека си припомнимъ за немилостивата, безпощадна и жестока участъ, причинена отъ s/s „Хрисисъ“, въ мжтната, дълбоката, неизмѣрима бездна на Мраморното море, на s/s „Варна“, и на храбритъ български моряци. Извличаме отъ стихотворението на поета Д-въ следното:

„Присжда бѣ сурова и жестока,  
Коя не може се нивга заличити  
И въ тая бездна мрачна и дълбока  
Склопиха мълчаливо тѣ очи.  
О, вѣчна, сияйна слава надъ васъ  
грѣе,

Неопетнена память въ насъ жи-  
вѣе

И подъ небе посипано съ звезди,  
Наяди по тѣзъ мжтнитъ води  
За васъ тжжатъ и пѣятъ пѣсни  
жални,

Кои се носятъ въ ширинитъ дални!  
О, Мрамора съ брѣгове безлесни  
И голи, пусти, китни съ съ скали,  
Ти слушашъ вѣчно на вълнитъ  
пѣсни

Подъ сивитъ, прозрачнитъ мъгли!  
Тѣзъ пѣсни сж печални и тжжовни  
За тѣхъ, кои се бориха съ смъртта  
И за самоотверженостъ чутовна  
Изпълненъ дългъ въ живота и  
свѣта!“

Разправятъ, че при преминаването на новия пар „Варна“, по приетия моряшки обичай, билъ хвърленъ вѣнецъ на самото лобно мѣсто въ Мраморното море, въ знакъ на скжпата и свѣтла память и почитъ на загиналитъ храбри и се-

полаганитъ грижи за издигане на нашето паракходно дѣло, ние изпълняме нашъ дългъ по тоя случай да изкажемъ отъ своя страна истинска признателностъ и на всички ония ратници въ миналото, които сж работили съ усърдие, постоянство и идеализъмъ за създаване и издигане на българското паракходно дѣло.

Хр. Кр. М.

Въ едновременнония ни МУТФАКЪ (ар. матбах) и въ сегашната ни кухня (нѣм.-лат.) почти цѣлата ни терминология е турска (и гръцка).

ЧОРБА казваме ние, а съответна българска дума нѣмаме; „чорбича“ си пушатъ вишни и ягоди, едно ястие бива „чорбанато“; който дава чорбата той е и ЧОРБАДЖИЯ, една титла изобщо за християнски голѣмецъ; „чорбаджии“ сж се наричали и капитанитъ на ЕНИ-ЧЕРИТЪ, т. е. нови тѣлпи, войски; ЧЕРИ-БАШИ е главатарътъ на циганската сганъ (т. е. „сгонени“ на едно мѣсто!).

АХЧИЯ, готвачъ, отъ „аш“, готвено, варено; аш-чи; сютлю-аш; млѣчно готвено СЮТЛАШЪ; АШ-ЛАМА, варено месо, раз-солъ.

АИРЯНЪ, сировадка, отъ „айирмак“, отдѣлямъ — сиренето отъ сировадката; у насъ: размито съ вода кисело млѣко.

САРМА, витка, отъ сармак, зави-вамъ. — ДОЛМА, отъ долмак, пѣлня, БЪОРЕКЪ, баница; ГЪОЗ-ЛЕМЕ очище, кржгла тиганица (гръц.).

ЧЪОРЕКЪ, питта (гръц.) или погача (отъ итал. focaccia, жареница); „кандил — чорей“ т. е. празнична пита (араб. кандил; кандилото, отъ лат. candelae емблема на празникъ; праз-ден-ство, а не праздНен.); „кандили“ въ Шуменъ, а тука „млин-ки“, но не „милилки“, което е издателство отъ страна на млин-каджиитъ около дев. училища.

КАПАМА, задушено месо въ похлупена „тенджеръ“; отъ капамак, похлупкамъ; КАПАКЪ, похлупка; КАПАНЪ, прихлупакъ за ловене на птички; КАПУ-Я, врата — прихлупка; КАПЛАДИСВАМЪ, покривамъ

съ астаръ, кожа; КАПЛАМА.

Единъ имаминъ (ходжа) ИМРЕНДИ-САЛЪ (отъ имрендек), т. е. много пожелалъ, по-ревнало (гръц.) му се (а „ревнива“ круша е отъ тур-араб. ревнак=блѣсъкъ, красота) да яде пълнени патладжани и предвкусявайки сладостта имъ БАЯЛДИ-САЛЪ, припадналъ: ИМАМ-БА-ЯЛДЖ. — МУСАКА е кълцано месо съ редъ картофи и патладжани.

КЪЗАРТМА, зачервено при печене месо; отъ къз-ѣл, червенъ; отъ тукъ: къз-мак, почервявямъ —отъ гнѣвъ; КЪЗДИСВАМЪ, къздърмак, правя нѣкого да почервянява; КЪЗДЪРДИСВАМЪ го; къзъшмак, зачервявамъ и се сгорещявамъ за нѣщо; КЪЗЪЩИСВАМЪ се да го направя.

ЯХНИЯ, ГЮВЕЧЪ (а не ги-ЮФКА, АКЪТМА=течна брашна каша която се разлива и пече на горещъ САЧЪ; това сж влашки „палачинки“, отъ „плачинтъ“, отъ лат. „плацента“=баница).

ЧОЛАМА е ядене покрито съ тѣсто; отъ чул-ланмак, надкривамъ; отъ тукъ ЧУЛЪ покривало на конь.

Я(Г)Ж значи масло; зайтин-я, маслиново масло; ХИНТИ-Я, хинди, т. е. хиндустанско масло — рициново (отъ лат. „рицинус“, кърлежъ); бобъ ЯГЛИЯ! Много птици носятъ у насъ турски имена: ПАТКА (плоска ГАГА), БОРДЕКЪ (патка), КУМРИЯ, ГУГУШЧУКЪ, КЕРКЕ-НЕЗЪ=герекина, отъ гръц. „йераки“, ястребъ, отъ „хиемай“ — спущамъ се —сравни тур. АТ-МАДЖА, отъ атмак, хвърлямъ се, спущамъ се. — ГАРГА, БАБА-птица, отъ ак-баба, орелъ. ДОГАНЪ, соколъ;

моотвержени български моряци — екипажа на загиналия пар. „Варна“, духовете на които:

„При всеки ходъ на корабъ свой и роденъ  
Тукъ всички сбиратъ се, при нощенъ сводъ,  
По тоя среброблѣсналъ ширъ, безброденъ,  
Оплакватъ участъта на своя родъ“.

При дадения сигналъ отъ сирената на новия параходъ „Варна“, тѣ се събраха и съзерцаваха величествения му ходъ и се възторгаваха, че името „Варна“ възкрѣсна и се носи пакъ отъ български параходъ, и му пожелаха щастлива, славна бждинна, дългоденствие подъ дилитъ на родния трибагеникъ за гордостъ на морската столица и на България.

По случая тържественото освещаване и кръщаване на новия параходъ „Варна“, ние всички варненци, се радваме на похвалното творчество на управ. съветъ на Б. Т. П. Д-во и му пожелаваме да управлява дѣлата на Д-вото съ честностъ, съ мъдростъ, съ усърдие и съ предвидливостъ, „въпрѣки усилията на нѣкои тъмни срѣди, скрити въ незначителни скривалища“. Нека знае почитаемиятъ управ. съветъ, че той не служи само за интереситъ на акционеритъ, но служи за въздигането въ стопанско отношение морската столица—седалището ѝ. Съ увеличение на търговската ни флота, той твори велико дѣло за величието на родината ни, което дава възможностъ да се разнася по всички свѣтови брѣжища името на България и плодетъ на българския трудолюбивъ народъ, подъ развѣтия трицвѣтенъ български стягъ. Не само варненци трѣбва да се радватъ отъ това величествено тържество, но и всички, въ които тупти българско сърдце. Нека пожелаемъ на управ. тѣло да продължи съ подкрепата на Държавата, енергично, усърдно свое творчество, тъй като

„Свѣтътъ се вира въ наши роденъ край

И слуша химна днесъ да прозвучава,

Въ коя България се величай

И „Варна“—родна гордостъ, морска слава!

Да любимъ беззаветно края родни,

Я. Варналиевъ.

## Освещаването и кръщаването на новия „ВАРНА“.

Тържественото освещаване и кръщаване на новия параходъ се извърши на 20 юний т. г., въ 11:30 ч. пр. пл. Още отъ 10 ч. се струпаха граждани въ пристанището. Издигнатъ бѣ павилионъ, украсенъ съ зеленина и трибагеници. Построена бѣ почетна рота моряци съ музика, която бѣ поздравена отъ министъра ген. Луковъ. Присъжествуваха г-да министритъ Йововъ, Бъровъ, областниятъ директоръ г. Казнлиевъ, кръстника на парахода Кметъ инж. Мустаковъ и много други официални лица, между които личаха г. Мумджиевъ, управител на Евксиноградския дворецъ, като представител на Н. В. Царя, г. к. адмиралъ Вариклечковъ, г. Б. Абаджиевъ, председател на Т. И. Камара.

Параходътъ „Варна“ се показа откъмъ носъ Галата и следъ малко влиза въ пристанището, като продължително сирената му свирѣше. Едновременно сиренитъ на другитъ български параходи, които се намираха въ пристанището, реваха. Флотската музика засвири. Пар. „Варна“ се доближи до кея, и следъ обикновенитъ приети за случая поздравя, извърши се върската служба отъ епископъ Андрей въ съслужение съ нѣколко свещеници. Кръстникътъ бѣ, както казахме, нашиятъ кметъ инж. Мустаковъ. Следъ свършване на службата председателътъ на Упр. съветъ на Б. Т. П. Д-во неуморимиятъ г. Слави Грековъ подробно даде описание на значението на тържеството и подчерта подкрепата на Държавата за създаване и увеличение на българската търговска флота, която да служи благодатно за народното стопанство, управителниятъ съветъ на Б. Т. П. Д-во има силната воля и пълното съзнание да ра-

И да му служимъ съ мисли, съ пламени мечти,  
Съсъ всички чувства чисти, благородни,  
Кои разтупватъ мощно български гърди“.

боти усърдно и енергично, въпрѣки усилията на нѣкои тъмни срѣди, скрити въ незначителни скривалища, и да добие успѣхи.

Следъ това епископъ Андрей освети знамето на кърмата и го предаде на г. Грековъ съ нѣколко назидателни слова, а последниятъ на г. кръстника, който отъ своя страна държа хубава речъ, отъ която правимъ кратки бележки, тъй като колонитъ на вестника не ни позволяватъ да я дадемъ изцѣло. Той каза: „преизпълнени отъ неутържима, възторжна радостъ, която презъ последнитъ дни буйно бликна отъ сърдцата на всички българи, понесена мощно върху крилетъ на таърдата вѣра и свѣтлата надежда за по-щастливи дни, укрепени въ спомена за свѣтлото минало на българскитъ царе и българската могща държава, днесъ ние сме тукъ за да се поздравимъ и частуваме едно голѣмо завоювание на българската настойчивостъ и предприемчивостъ. Смѣлиятъ български морякъ днесъ стѣпва поздравено върху безбръжната морска ширъ, народниятъ ни трицвѣтъ ще се разнесе вече по-често и по-мощно презъ буритъ на моретата по брѣговетъ на близки и далечни страни. Бълг. Т. П. Д-во работи усърдно за свой подеъмъ, като се сдоби съ още единъ мощенъ параходъ, който заедно съ българското име „Варна“, ще разнася по търговския свѣтъ плодетъ на българския трудолюбивъ народъ. Градъ Варна бѣ жестоко уязвенъ въ неговия стопански и търговски животъ, и следователно всѣка придобивка е отъ значение за стопанския и търговски напредѣкъ на уязвения ни градъ, е горещо желана и скъпа за насъ. Новиятъ голѣмъ успѣхъ на Б. Т. П. Д-во е успѣхъ и награда за всички варненци и ние се радваме на най-новия български параходъ „Варна“. Приехъ съ готовностъ поканата на Б. Т. П. Д-во да бжда кръстникъ, и като като такъвъ предавамъ ви осветения отъ църквата трибагеникъ, г-нъ Комендантъ на парахода „Варна“, съ молба да разнесе символа на българската мощъ и величие по всички морета и страни на свѣта. Кръстникътъ завърши речъта си съ „ура“ за здравето на Царя Царицата и престолонаследника.

Комендантътъ на пар. „Варна“, г. Асенъ Георгиевъ приема знамето, а като старъ морякъ, дава увѣреніе, че то ще служи като символъ на моряцитъ отъ парахода за предана и самоотвержена служба за родното корабоплаване и българ. име.

Управителя на двореца г. Мумджиевъ отъ името на Н. В. Царя поздравя управ. съветъ и изказа благопожелания. При издигането на знамето, флотската музика изпълни „Колъ Славенъ“ и „Шуми Марица“ при оглушително „ура“ отъ моряцитъ и присъжествуващитъ, а отъ миноносцитъ се дадоха топовни салюти.

М-рътъ на желѣзницитъ и пристанищата г. Йововъ, следъ това каза: „Много се радвамъ, че на мене се падна честта отъ страна на правителството и отъ мое име да поздравя параходното Д-во съ тази ценна придобивка, която безъ съмнение ще увеличи неговата мощъ и ще му създаде условия за проява на почини и голѣма възможностъ за по-пълни постижения, и ще стане мощенъ факторъ въ стопанството на страната.

Следъ тѣзи предадени кратце слова предаде орденитъ, съ които Н. В. Царятъ награди по този случай членоветъ на управ. съветъ и др.

М-ръ на войната г. ген. Луковъ поздравя управ. съветъ съ голѣмия успѣхъ. Като войникъ, обрѣна се къмъ г. Коменданта съ думитъ: „Управлявайте вашия параходъ. Бродете по всичкитъ ширини на моретата смѣло и гордо, като български войникъ, като помнете, че служите на българското знаме, което днесъ така тържествено ви повѣряваме. Да се отличите въ тази служба съ честностъ, съ добросъвестностъ, съ точностъ. Това е пожеланието на единъ войникъ.

Следъ свършването на речитъ, пар. „Варна“ почна да се отдѣля отъ кея за да изпълни програмата на тържеството съ едно кратко пжтуване по Черното море, презъ което време да могатъ присъжествуващитъ да закусятъ.

Параходътъ мина край Евксиноградъ, направи завои предъ Балчикъ и се отправи къмъ р. Камчия. Къмъ 4 ч. сл. пл. върна се обратно въ пристанището. Презъ всичкото време свирѣше флотската музика

боз-доган, сивъ соколъ чиято, глава съ гагата наподобява БОЗДУГАНЪ.

ЧАПКЪНЪ, отъ чапмак, скитамъ, бродя: бродяга, вагабонинъ (отъ лат. vago = бродя).

ХЪРСЪЗ-ИНЪ, крадецъ, а „хаир-съзинъ“ е нещастникъ, който носи нещастие. ХАЙТА, ХАЙЛАЗЪ, ХЪЛГАЗНИКЪ, ПИЧЪ, ДАНГАЛАКЪ, ЛЪОХМАНЪ, КАКАВАНИНЪ, ІВАНАКЪ, БУНАКЪ, АМ-ПИЛИ-УКУ.

АСМА, отъ асмак, вися, бѣся; ІСКИ-И, презрамки, на които ви-ятъ панталонитъ.

ОДАЯ, стая; одалък = слугиня, а-ложница, „одалиска“.

АВ-ДЖИЯ, лов-ецъ; но ние като по-тур-наци предпочитаме да казваме ловджия и се свенимъ отъ „ловецъ“; за това и не смѣемъ да си образуваме съответното българско прилагателно: „ловешка“ вечеринка, „ловешки“ съборъ, а въ езикозата си немощъ кривимъ си българската душица като казваме: „лов-на“ вечеринка, „лов-енъ“ съборъ, макаръ че не се касае за никакъвъ „ловъ“, а за вечеринка, за съборъ на ловци.

АДЖИДИСВАМЪ, съжелявамъ нѣкого, съболезнавамъ го; отъ аджи, болка.

АРАЛЪКЪ, междина, цѣпка: отъ ара, междина; отъ (?) старотур. АРАСТА въ Шумень, площадъ, чаршия на опредѣленъ еснафъ.

ЯЙЛА(К), лѣтовище, лѣтно пасбище; КЪШЛА(К), зимовище, казарма; отъ къш, зима. КЪСЪ, късичка, късина, късинделъ, отъ къс-джикъ; а „късъ, късамъ“. ИБИШЪ, смахнатъ, ЧАЛНАТЪ

(отъ чалмак, упряма; ЧАЛГЪНЪ; срав. и гръц. „халосанъ“, ударенъ, отъ „хално“); ИБИШ-А(ГА) се казваше прочутиятъ по нашия край цариградски комикъ Бенлиянъ. Прочутъ варненски фѣстѣкчия е ИМУКЪТЪ, т. е. съ затворено, свито око.

РАЗГЕЛЕ казваме по турски, защото за „апропѣ“, „кстати“ нѣмаме българска дума; раз-гелмек, разламак; значи: дошло на слуга. ВЕР-СЕЛЯМЪ: „ще ми се признайш и веръ селямъ“, въ сжщностъ отъ „яес селямъ“ = на това здраве (му кажи) и толкова, баста! ВЪЗГЕЧЪ, отъ въз гечмек, от-казвамъ се. АШИКЪ, агнешка крачна костъ за игра, талусъ. А на араб. ашик значи любовъ-никъ; АШЪК-ОЛСУН, любовъ да бжде, браво!

УЧУКУРЪ е прѣвъ, която се „гечирдисва“ (геч-ир-мек, правя да мине) на гащитъ; „върти, сучи все я докарва — приказката — учкура якънъ“, т. е. близо до учкура (на кадънскитъ гащи).

СУЧУРУМЪ въ Карлово значи „су-учурумъ“ = водна бездна. Су-лу дервентъ (а не солу-л) значи „воденъ проходъ“, „боазъ“ (гърло). Сулу-мара (магара) значи „водна пещера“.

СОПА, ТОЯГА, първобълг. отъ таян, ДАЯКЪ, т. е. колъ, сега „побой“. ЛОБУТЪ, кжсо метателно копие (рус. дротикъ — дрѣзце), съ което чаушътъ пердаши (перс. = полирва) аскера; сега побой — „теглилъ му лобута“.

ТОПЪ, ТОПКА, ТОПЧЕСТЪ, ТО-ПАРЛАКЪ (обълъ), ТОПУЗЪ (на камбана), топлика, топчия МЕКИКЪ значи с(и)овалка, чиято форма на-

подобяватъ ШИРЛАГАНЕнитъ мекици.

СИМИДЪ, отъ гръц.-лат. семидалис, фино брашно; отъ тукъ нѣм. семмелъ.

ОВА значи поляна; въ бълг. селищни имена завършващи на „-ово“ турцитъ поставятъ „-ова“: Габрова, Дрънова, Батова.

ЧАЙ значи рѣка (Чая въ пловдив.); ЧАИРЪ е „порѣчие“, гръц. ливада (отъ ливо = за-лив-амъ); въ нѣкои названия: Емрен-ча (й), Черен-ча(й) = черна рѣка; чаирска миродия.

САЛМУВАМЪ, отъ салмак, задирямъ, закачамъ, хващамъ, нападамъ = САЛДИСВАМЪ; САЛМАТИНА; салма, свободно движащо се въ полето домашно животно; САЛГЪНЪ, прихватлива болестъ, епидемия.

ТУТКАЛЪ, отъ тутмак, хващамъ, държа; ТУТКУНЪ, схванатъ; ТУ-ТУМЪ, държание, хабитусъ; А О-ЛУШЪ значи сжщина, биване, отъ олмак, съмъ, бивамъ. ОРТАЛЪКЪ = околна срѣда.

КОЛТУКЪ, ржка, мишца; хващамъ нѣкого подъ кол-тука; (генер.) КОЛЧАКЪ, ржавица съ високи маншети.

Отъ курмак, опѣвамъ, нагласявамъ, поставямъ имаме: КУРДИС-ВАМЪ пушка, часовникъ; КУРУЛ-МАКЪ, курдисване, опѣване, перчене, кълчене; КУРУМ-ЛИЯ.

КУРНАЗЪ, хитъръ, лукавъ, финъ. ПЕРИШАНЪ, обърканъ, залисанъ (гръц.), опустошенъ.

КАШЕРЪ, кеш, видъ сирене; отъ куцовъ и отъ латин. „кашеус“, сирене; КАШ-КАВАЛЪ отъ латин. caseus cavalli т. е. конско сирене; кашерия; отъ тукъ и „кошара“.

ЙОНУС-БАЛЖ (а не домуз) т. е. рибата на прор. Йона = китъ (гр.), делфинъ.

ТАХТА-БИТ(и) дѣсчена въшка, дървеница. БИТ-ПАЗАРЪ, въшливъ п. гдето се продаватъ вехти, въшливи дрехи.

ЕРГЕНЪ, незрѣлъ (срав. гръц. а-гори-да), момъкъ = ДЕЛИ-КАНЛИЯ, луда кръвъ.

ЛЕВЕНТЪ, старовремски войникъ, доброволецъ, юнакъ, рицаръ. БЕК-РИЯ, пияница.

ГЪОЗБОЯДЖИЯ, магьосникъ, отъ гъоз-око и багж, байж = магия.

ЯН-КЕСЕДЖИЯ, криво-рѣзъ, който рѣже джебоветъ отстранѣ, отзадъ: уличенъ крадецъ. ЯН-БАС-ТИЕВЪ, криво-стѣпващъ.

ИКИНДИЯ, раз-двой на след-обѣда; отъ ики=2.

КАВАЛТИЯ, закуска „подъ кафе“; отъ „кахве“ и „алтж“, подъ; нѣм. йаузе е отъ славян. южинъ, ужинъ, т. е. обѣдъ; отъ тукъ: югъ, юглена ШЕГА, отъ тур. „шака“, глума; шегувамъ се, шеговитъ; „шака-мака йокъ!“, шакаджи.

КАДЪРЕНЪ, отъ „кадир“, сѣсобо-бенъ, достоенъ. Кадрие, ж. име.

Тежкъ ЮКЪ, т. е. „бреме“ (отъ бера = нося, фери) или товаръ (гръц. то вари = тежестъ — Проф. Балаб.) сж носили нашитъ дѣди (перс.-тур. дедѣ; дѣде! — пише Делирадевъ въ в. Миръ), а свонтъ ЙОРГАНИ, МИНДЕРИ, КЕБЕТА сж поставяли въ ЮКЛЮКЪ, т. е. голѣмъ ДОЛАБЪ (перс.)

БАЙ, БАЙНО, БАТЮ, БАБА, БА-БАДЖАНЪ (мжжага), БАБАИТЪ (възмжжалъ юнакъ). БАЯ, т. е. КО-ДЖА — сж отъ турски произходъ, „ба“ значи „голѣмъ“. „Бай Камалъ

## ХРОНИКА

**По случай** раждането на Престолонаследника дружеството ни отправи приветствия до Н. В. Царя, който благоволи да отговори със следната телеграма:

Председател Христо Мирски  
Културно Просвѣтно Д-во „Варненски Кореняк“ — Варна.

Царицата и азъ благодаримъ сърдечно Вамъ и на членовете на Д-то за хубавитѣ поздравии и благопожелания, които ни изказвате по случай раждането на Престолонаследника.

Царьтъ.

Д-вото отправи следната телеграма:

Негово Величество Царя — София.

Отъ името на Културно Просвѣтно Икономическо дружество „Варненски Кореняк“ и отъ свое име поднасямъ най-сърдечни приветствия по случай голѣмата радостъ за цѣлия български народъ — раждането на престолонаследникъ.

Пожелавамъ на Васъ, Ваше Величество, на любимата Царица и на скъпата за народа рожба крепко здраве и дълголетие за благо на Родината.

Председател: (подп.) Хр. Мирски.

**Д-во „Варнен. Кореняк“** на 11/VII. т. г. въ „Зала Съединение“ въ 10 часа сутринта ще има **общо извънредно събрание**. Присъствието на членовете е наложително поради много важния дневен редъ. Г-нъ **Николай Милковъ** ще говори на тема: **„Новитѣ насоки въ лозарството“**. Входъ свободенъ за всички.

**На 20./VI. т. г.** стана тържественото освещаване на парахода „Варна“, за което пишемъ на друго мѣсто въ вестника. Дружеството ни бѣ представявано отъ подпредседателя г. Г. Ангеловъ, който е поднесълъ приветствия на Управ. Съветъ. Тържеството било много добре и разкошно изнесено, но съпроводено съ много незадоволства, които управата на Д-то трѣбваше да предотврати. При подобни тържества, управата на Д-вото е длъжна да покани преди всичко за тържеството заслужилитѣ на Д-то лица въ миналото, и тия, които сж въ връзка съ дружеството. Управата

та на дружеството, било по незнание историята на Д-то, било по опущение, било по друга нѣкоя причина е направило непростени грѣшки, които не следва да се повтарятъ при подобни тържества за да не се пораждатъ незадоволства при тържества отъ народно значение. Напр. Д-то е пропуснало да покани бившъ дългогодишенъ председател на управителния съветъ, бившъ дългогодишенъ членъ на управителния съветъ, директоръ и делегатъ съ голѣми заслуги въ миналото, Д-то на завършилитѣ Машинното училище, бивши директори, делегати и пр. заслужили на Парах. д-во, а сж поканили лица, които нито иматъ заслуги, нито иматъ връзки съ параходното дѣло. Така не бива! Сжщата грѣшка се направи и при освещаване на новото здание на Дружеството.

**Кварталното** дружество „Св. Духъ“ на 21./VI. празнува съ скромно тържество патронния си празникъ. Нашето Д-во бѣ представено отъ члена на настоятелството г. Сава Костовъ.

**Починали сж** сж на 26 т. м. нашия съгражданинъ Никола Спасовъ, бившъ учителъ, дългогодишенъ нотариусъ и сжд. изпълнителъ и нашата съгражданинка Донка Ставрева Комитката, която е участвувала презъ войнитѣ и е награждена съ кръстове за храбростъ.

Нашитѣ съболезнования къмъ опечаленитѣ семейства.

**Нашиятъ** съгражданинъ г. Г. Карловски, бившъ дългогодишенъ капитанъ при българскитѣ параходи си е подалъ оставката и е постъпилъ въ английска компания.

**Въ обнародваната** статия отъ г. Илия М. Добревъ въ миналия брой на вестника подъ надсловъ „Малката църква Св. Богородица“, има известни неточности, които следва да бждатъ коригирани. Заслугитъ за украсяване на църквата не сж само на свещ. Юрд. Светославовъ, а сж на цѣлото църковно настоятелство, което предварително взема своитѣ решения. Съгласуваната дейностъ на настоятелството и свещеника даватъ добритѣ резултати.

**Четете в. „В. Кореняк“**

Ататюркъ е простата титла на великия турчинъ.

Въ нашата обикновена речъ ние често си служимъ съ турски изрази: йокму я = нѣма ли я! има йокъ! = плячка нѣма; кимъ билиръ = кой знае; хичъ олмаса = нищо да не бжде; на хак ерине = амѣсто право, напразно; чокъ шей! = много (чудно) нѣщо; косъ коджа-мити, басъ бая; миндѣр алтжнда = подъ миндера (остав. заявл.) — и много други подобни изрази, а сжщо и много, дословно преведени отъ турски обрати на речта, като: вземи та хвърляй — „ал да ат“ сж въ изобилна употреба въ говора на нашия народъ.

\*\*\*

Виждайки се принуденъ да привърша съ турчинитѣ изобщи, искамъ на края да изтъкна тежкото обстоятелство, че голѣмата частъ на нашитѣ фамилни имена сж турски. Тѣ обозначаватъ занятието на нашитѣ бащи и дѣди, тѣхнитѣ тѣлесни и душевни особености и недостатѣци, тѣхния мѣстопроизходъ. Тукъ ще изброя основнитѣ думи на частъ отъ такива имена, чието значение (за мнозина е неясно):

балабан = великанъ; перс. бендер = консулъ, пристанище; байкуш = бухалъ; бодуръ = късъ и дебелъ бодукъ (къса-) = видъ хиена съ къси нозе; бургу-джи = свръдларъ; бонджукъ = мѣнисто; бѣй-жк, буюкли = мустак-атъ; пала (сабя) буюклиевъ = съ сабле-видни мустаци, Палашевъ; Вазовъ, отъ „айвазъ“ = придворенъ служителъ; айна-джи = огледал-аръ, златаръ; араб. ариф = знаящъ.

мждрецъ; ар. актар-джи = билкаръ; пишман = разкаенъ; келямъ = дума; мараз = хрон. боледуващъ (отъ грѣц.); караджа = сѣрна; кара баш = черна глава, чернокапецъ; коджа баш = голѣма глава, селски голѣмецъ; кѣой баши = селски кметъ; кара гѣоз-чи = черноокъ, циганинъ, фокусникъ; тепе гѣоз = теме-окъ, дебелоокъ; кара оглан = черно момче, циганче (холанъ, холамъ = момче-то ми); палаз = малко пате; дудак-лиевъ = съ голѣми устни, джунестъ; абраш = прокаженъ, спѣстренъ; Харбовъ, отъ ар. харб. = война (му-харебб е), харбе = копие, хеллебарда (нѣм. барда = брадва) едно 2 1/2 м. дълго брадвидно копие отъ 14 — 15 в. презъ което време българи сж били харбоносци въ турската войска.

Хисаб-чи = смѣткаджия; барак = кѣдравъ; кѣврѣк = осуканъ, кѣдравъ; баттал = голѣмъ и грубъ, сжщо и пропадналъ, баталясалъ, „батакъ му е работата“; азаман = чудовищно голѣмъ (араб. азам = великъ); джеббар = мощенъ, тиранинъ; сиври = стърчащъ, заостренъ; чилингир = шлосеръ; тарджик (дагар = кожена овчар. торба; „станалъ като тагаръ“); чапрашикъ = упоритъ, опѣкъ; чолакъ = еднорѣкъ; телбиз = контрабандистъ, фалшификаторъ; чакър = си-неокъ; чавдар = рѣжъ; читакъ = бѣлг. турчинъ; челеби = господинъ, христ. благородникъ; чоха-джи = сукн-аръ; чомак = дебела тояга, „токмакъ“; халач = дрендаръ, разбивачъ на памукъ; дѣс табан = плоско стѣпало; кър-джи = търговецъ на конь по кѣра; тонал = хромъ; дѣли = лудъ; кѣоръ = димчо

**На вниманието на градската санитарна властъ.** До кога ще търпи и позволява на разни „шарлатани“ на медицината, като тоя изъ понеделничния и петъчния пазари, да продаватъ лѣкарства — капки — панакеи за всѣкакви болести и да изтрѣгватъ ненаказано паричкитѣ на наивни граждани и селяни въ ущърбъ на тѣхното здраве. Градската санитарна служба и дейността не бива, мислимъ, да се ограничава въ кабинетна, канцеларска, но най-много обществена такава!

**Напрѣчнитѣ** улици между бул. „Фрединанъ“ и „6 Септемврий“, трѣбва да се китониратъ, защото сж въ курортната частъ, и за да не се дига прахъ. До китонирането имъ нека се поливатъ.

**Добре ще бжде,** ако родителитѣ и властитѣ не позволяватъ на децата да играятъ на футболъ презъ време на обѣдната почивка въ центъра на града. Курортиститѣ и гражданството иматъ нужда отъ спокойствие.

**Варненския курортъ и законътъ за празниците.** Едно отъ важнитѣ условия на всѣки единъ добре уреденъ курортъ е да се намиратъ всѣкидневно на разположение на курортисти прѣсни и доброкачествени артикули за храна, като напр. прѣсенъ хлѣбъ, прѣсно млѣко и пр. Бѣхме свидетели какъ нѣкои курортисти на 21 юний (праздника на Св. Духъ), търсиха навсѣкжде изъ фурнитѣ хлѣбъ и не сж могли да го намѣрятъ нито прѣсенъ, нито даже т. нар. „баятъ“, защото фурнитѣ съгласно закона за празниците не сж вадѣли хлѣбъ нито на 20, нито на 21. Сжщитѣ курортисти не сж могли да намѣрятъ изъ млѣкарницитѣ него денъ сладко млѣко, защото млѣкарницитѣ сладко млѣко подиръ обѣдъ въобще не продаватъ. Не говоримъ вече за бѣло кафе (меланжа) което въ Варна даже презъ курортния сезонъ и до сега е нѣщо неизвѣстно. Тѣ сж елементарни науки и на първи погледъ дребни работи, които обаче силно компрометиратъ варненския курортъ. За всички курорти въобще нужденъ е специаленъ режимъ за много работи, защото тукъ не е важно да се спа-

зватъ формалноститѣ за закона, а да се запазятъ интереситѣ на гражданитѣ. Имаме много закони и наредби-закони, но до сега не се е обърнало достатъчно внимание върху режима на курортитѣ презъ времето на сезона.

Р.

## Списъкъ на членовете на Д-во „Варнен. Кореняк“

(Продължение отъ брой 23.)

- 6 Пано Карабатаковъ, търговецъ
- 7 М. Кузманова, домакиня
- 8 Ник. Николовъ, общаръ
- 9 О. Екмекчиянъ, търговецъ
- 180 П. Ф. Черневъ, счетоводителъ
- 1 Зах. Щ. Захаревъ, търг. предъ.
- 2 Зафира Жечева, домакиня
- 3 Йовка П. Анчева
- 4 Ив. Д. Райчевъ, свободенъ
- 5 Йосифъ Леви, служащъ
- 6 К. Георгиевъ, работникъ
- 7 К. Бошнаковъ, работникъ
- 8 Кар. Магърдичевъ, общаръ
- 9 К. Кирковъ, лодкаръ
- 190 К. Адалиевъ
- 1 Добри Кировъ, работникъ
- 2 Ст. Хергелиевъ, музикантъ
- 3 Ст. Алатовъ, лодкаръ
- 4 Ал. Мустаковъ, ас.-инженеръ
- 5 Ан. Мариновъ, пенсионеръ
- 6 Р. Янковъ Трифоновъ, шлосеръ
- 7 Ж. Димитриядъ, застр. агентъ
- 8 Ив. С. Ивановъ, пенсионеръ
- 9 Стефанъ Калдаржовъ, пен.
- 200 Дим. Михайловъ, служащъ
- 1 Кеворкъ Апеловъ, търговецъ
- 2 Филипъ Ивановъ, пенсионеръ
- 3 Яни Атанасовъ, търговецъ
- 4 Хаймъ Апеловъ,
- 5 Хр. х. Анастасовъ, рентиеръ
- 6 Хр. А. Поповъ, търговецъ
- 7 Ат. х. В. Боневъ, чиновникъ
- 8 Николина Р. Богданова,
- 9 Тодоръ Тодоровъ

(Следва).

**Който се интересува за миналото на гр. Варна, трѣбва да чете в. „Варненски Кореняк“ въ който лица, познаващи миналото на Варна, изнасятъ ценни материали.**

\*\*\*

Съ известно чувство на тъга и незадоволеностъ *прекъсвамъ* и привършвамъ моето изложение на турското влияние върху нашия битъ и говоръ. Где повече, где по-малко това влияние се простира върху всички балкански народи, то е спомогнало всинца ни да изравнимъ оеднакви. Всички балканци се чувствуватъ помежду си роднина, всички ние имаме много общо въ нашитѣ навици, въ нашата мисловностъ, въ нашия битъ, въ нашата кухня, въ нашето домашно възпитание. Тази еднаквостъ, това родниство особено силно поличава когато се срещнемъ нейде далеко въ чужбина: тамъ ние почувствуваме най-ярко колко еднакво сме си далеко отъ европейца, колко сме си близки помежду си ние българи, гърци, турци и ромжии — за сѣрбитѣ не говоря — тѣ ни сж и крѣвни братя. Всинца ние еднакво си копнеемъ тамъ за балкански чешки и патладжани, за гювечъ и яхнийка, за халва, боза и рахатъ, локумъ: еднакво си викаме „хайди, де!“ и „аманъ“ и, съ малка оговорка, еднакво сме си простички и подлички въ нашата дълбока сжщина и безъ много усѣтъ за лична честъ и достоинство.

Общитѣ размисли върху нѣкои наши езикови въпроси ще останатъ за дѣлжти.

**Абонирайте се на в. „Варненски Кореняк“**

Печатница „Просвѣдени“ П. Зенгиновъ, ул. „Шивментъ“ — Варна